

יוצא לאור עלידי  
צעירי אגודת חב"ד - המרכז  
עורך: מנחם ברוד  
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

# שיחת השבוע

## יש חדש

### 'שמרנו לך כיסא'

בססמה 'שמרנו לך כיסא' מוזמנים המוני בית ישראל לבוא ביום הכיפורים להתפלל ב'בית הכנסת הפתוח'. לקראת הימים הנוראים הקימו בתי חב"ד ברחבי הארץ כמאתיים ושבעים מנייני תפילה מיוחדים, בעבור הציבור הרחב. בראש השנה הייתה היענות רבה, ועתה נערכים במיוחד לקראת יום הכיפורים. הבאים גם ייהנו מהדרכה מסודרת לאורך התפילה. פרטים ורשימת אתרי התפילה באתר [www.kipur.org](http://www.kipur.org).

### שמחת הסוכות

צעירי חב"ד נערכים לקראת הפעילות הגדולה בימי חג הסוכות. עשרות סוכות ניידות יסובבו אי"ה בחוצות הערים והיישובים, ויזכו את המוני בית ישראל במצוות החג. במרכזי הערים בתי חב"ד מציבים את 'סוכות האחוה', שיאפשרו לציבור לקיים את מצוות הסוכות וארבעת המינים. חסידי חב"ד ישמחו את כוחות הביטחון, ואת הציבור במרכזים רפואיים, בבתי אבות, בריכוזי עולים ואף בבתי כלא.

### סמינר 'כוח השמחה'

ארגון התקשרות חויה יהודית עורך בחג הסוכות ובשמחת תורה סמינר מיוחד בנושא 'כוח השמחה' - הובלת החיים בשמחה ובביטחון, עלפי תורת הקבלה והחסידות. הסמינר יהיה בבית ההארכה החדש יהודה בירושלים, בימים שלישי-חמישי, כ"ב בתשרי (18-20 באוקטובר), עם מיטב המרצים. טל' 077-2171770.

## זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
6:11	6:47	6:44	6:12
7:08	7:45	7:35	7:06

**פדיון כפרות לבית חב"ד**  
מוקד חב"ד \*3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 60840  
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169  
[www.chabad.org.il](http://www.chabad.org.il) • [chabad@chabad.org.il](mailto:chabad@chabad.org.il)  
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות נא לשמור על קדושת הגיליון

# האם אנחנו רוצים להשתנות?

יום הכיפורים מפנה קריאה אל כל יהודי - אל תעצור, אל תדרוך במקום, אל תתייאש. הקב"ה מושיט אלינו יד, ואנו נקראים לאחוז בה



שנה חדשה, תקוות חדשות, החלטות חדשות. צילום: ישראל ברדוגו

החיים ולא איבד את הכיוון האמיתי. הוא יודע לאן עליו ללכת, גם אם בפועל אין הוא מצליח לקיים את כל החלטותיו הטובות. אבל יש כאן קצהי חוט שבו אפשר לתפוס.

### החלטות 'קטנות'

אחת העצות הניתנות למצב זה היא לכוון את ההתעוררות של הימים הנוראים להחלטות מעשיות ברורות, גם אם הן קטנות. הנטייה הטבעית של אדם בעומדו בהתעוררות ביום הכיפורים היא להחליט להפוך את חייו ולהשתנות מן הקצה אל הקצה, אבל לפעמים זה גדול מדי או כללי מדי. מוטב לבחור כמה משימות קטנות ולהשתדל לעמוד בהן.

כשאדם מקבל עליו החלטה מעשית מוגדרת וברורה, הוא מתעל את ההתעוררות של יום הכיפורים לעבר יעד בריהוה שאפשר לעקוב אחריו. לעיתים היעד נראה 'קטן', אבל אותן החלטות קטנות מכילות ותופסות את ההתעוררות הגדולה, ושומרות עליה לבל תתפוגג. בשנה הבאה נקבל עלינו עוד החלטה טובה, וכך נתקדם ונתעלה.

יום הכיפורים מפנה קריאה אל כל יהודי - אל תעצור, אל תדרוך במקום, אל תתייאש. הקב"ה מושיט אלינו יד, ואנו נקראים לאחוז בה. זה יום נשגב, שבו נחשף הקשר הפנימי העמוק בינינו ובין הבורא. הבה נצל את היום הקדוש הזה כדי להיות טובים יותר בשנה הבאה.

יום הכיפורים אנו עומדים בראש מורכן, מכים על החזה ואומרים "על חטא שחטאנו לפניך". שוב ושוב, בתפילות היום הקדוש, אנחנו מוסיפים את רשימת המעידות, מבקשים סליחה ומחילה ומתפללים שלא ניכשל עוד.

במהלך התפילות כל יהודי ויהודי עומד לפני קונו בלב טהור ומתוודה על חטאיו בכנות. אין זו העמדת פנים חלילה. כולנו מרגישים ששכלנו ומעדנו במהלך השנה, ואנחנו מבקשים מהבורא כי יטהר אותנו ויפתח לנו דף חדש. אך האם אנחנו מתכוונים באמת לשנות את דרכינו ואת מעשינו בשנה החדשה?

### לא 'כזה אני'

יש מי שאיבדו את הרצון להשתנות ולהתקדם במובן הרוחני. הם, בעיני עצמם, כמו עץ שהתעבה והתקבע, וכבר אי אפשר לעצב אותו מחדש. "כזה אני, לטוב ולרע", הם אומרים לעצמם ולסובבים אותם. לפעמים העמדה הזאת נובעת מניסיון רב-שנים של קבלת החלטות בימים הנוראים, וחזרה לשגרה הרגילה מיד אחר כך. למה להתיימר להשתנות אם ממילא אינני מצליח לחולל שינוי בעצמי?

זו גישה לאיננונה, שגוזרת למעשה התנוונות רוחנית. אדם כזה איבד את הניצוץ ואת התקווה. הוא חי ומתנהל מכוח חוק ההתמדה, אבל אין בו חיות פנימית. כשבאים הימים הנוראים הוא שואף 'לעבור אותם' ולגמור עם זה. הוא מחמיץ את האתגר שהם צופנים בתוכם.

לעומתם, יש מי שרוצים באמת להשתנות ומתעוררים בימים הנוראים. הם מקבלים עליהם החלטות טובות, מתחילים התחלות חדשות, אבל בדרך כלשהי הדברים דועכים במרוצת הימים. מסבירה תורת החסידות שעצם הרצון להשתנות, לתקן, להיות אדם אחר - הוא נקודת-משען שממנה אפשר לחולל את השינוי.

אדם הכואב את מצבו הנוכחי ורוצה להשתנות - מעיד שיש בו להבה פנימית. הוא לא נכנע לסחף

חתימה טובה וגמר חתימה טובה לכל בית ישראל

# שילוב הקווים: תורה ותשובה

ולהפוך את עצמו מן הקצה אל הקצה; ובכל-זאת יש צורך שהתשובה תיכנס למסלול של עבודה מסודרת, כפי שהתורה קובעת ומפרטת.

## תשובה מלמטה ומלמעלה

שני העניינים האלה שביסוד הכיפורים מרומזים בפסוק: "ביום חתונתו וביום שמחת ליבו". אומרת הגמרא: "ביום חתונתו - זו מתן-תורה, וביום שמחת ליבו - זה בניין בית-המקדש". התורה ניתנה מלמעלה, מאת הקב"ה שירד למטה ונתן לנו את התורה, ואילו בית-המקדש נבנה מלמטה, על-ידי פעולתו ומעשיו של שלמה המלך.

אלה אפוא שני הקווים - תורה ותשובה. התורה באה מלמעלה והתשובה עניינה שהיא מתעוררת מלמטה, מהאדם עצמו. ובאמת גם בתשובה יש שתי התנועות האלה: תשובה שמתחילה מלמעלה - "השיבנו ה' אליך ונשובה", ותשובה שבאה מלמטה - "שובו אליי ואשובה אליכם".

(התועדויות תשמ"ה כרך א, עמ' 148;  
התועדויות תשמ"ג כרך ד, עמ' 1873)

## אמרת השבוע

### תפילת האותיות

לאחר שנחנך בית-הכנסת הגדול לעדת הספרדים בטבריה באו ביום-הכיפורים רבים מחכמי הספרדים להתפלל בו. בחצר בית-הכנסת עמדו שני יהודים פשוטים, שלא ידעו להתפלל ואף לא ידעו קרוא וכתוב. הדבר היחיד שידעו הוא לומר את אותיות הא"ב. אך מרוב תשוקתם להצטרף לתפילה, עמדו זה כנגד זה וקראו את האותיות, בעודם מקפצים ורוקדים בכל כוחם איש כנגד רעהו.

בתוך כך יצא מבית-הכנסת רבי אברהם מקאליסק ועמד שעה ארוכה ליד השניים. לאחר מכן אמר: "הפמליה של מעלה ירדה לכאן לא בזכות האורחים החשובים שנתכנסו בבית-הכנסת, אלא כדי לשמוע את רינתם של שני היהודים הפשוטים האלה, ולכן ביקשתי גם אני להצטרף אליהם".

## פתגם חסידי

"רוצה אני לחיות, כי בעולם הבא אין ימים נוראים, ומה תעשה נשמת אדם מישראל בלי יום-הכיפורים? מה טעם בכלל לחיים בלי תשובה" (רבי שמעלקה מניקלשבורג)

שני העניינים האלה, תורה ותשובה, מקבילים לשתי דרכי העבודה המרכזיות: עבודת הצדיקים ועבודת בעלי-התשובה. עבודת הצדיקים מתנהלת על-פי הסדר שקבעה התורה, והיא עבודה מסודרת, המתקדמת שלב אחר שלב. לעומתה עבודת בעלי-התשובה עניינה דילוג שלא על-פי הסדר. בעלי-התשובה מזנק מעומק הנפילה שלו ומדלג על כמה וכמה מדרגות בבתי-אחת.

## תשובה ברגע אחד

עם זה, גם הצדיקים זקוקים לעבודת התשובה. אמנם אין זו תשובה על חטאים, מכיוון שהם צדיקים ולא חטאו, אבל זו תשובה במשמעות של שיבה אל המקור והשורש הראשוני, בבחינת "הרוח תשוב אל האלוקים אשר נתנה". השלמות בזה תהיה על-ידי משיח-צדקנו, שעליו נאמר כי יחזיר אף את הצדיקים בתשובה, היינו שיעלה אותם למדרגה העליונה של התשובה.

כמורכב, גם בעלי-התשובה זקוקים לעבודה מסודרת המיוצגת בתורה. אמנם התשובה במהותה היא למעלה מגדרים מדודים ומוגבלים, שהרי ברגע אחד האדם יכול להתעורר בתשובה

ביסודותיו של יום-הכיפורים עומדים שני עניינים: הראשון הוא עניין התשובה, שכן ביום הזה הקב"ה סלח לעם-ישראל על חטא העגל. העניין השני הוא מתן התורה בשלמותה, כי ביום הזה נתן הקב"ה למשה את הלוחות השניים שהיו בבחינת "כפליים לתושייה", ועמם ניתנו חלקים רבים בתורה שלא ניתנו עם הלוחות הראשונים.

אמנם התשובה הייתה קיימת גם קודם יום הכיפורים, אבל ביום הזה ניתן לעם-ישראל הכוח להגיע לתשובה עליונה, פסגת ושלמות התשובה. כדברי הרמב"ם על יום-הכיפורים: "זמן תשובה לכול... קץ (=שיא) מחילה וסליחה לישראל".

## צדיקים ובעלי-תשובה

גם הלוחות השניים מבטאים שלמות בתורה. המדרש מספר שהקב"ה עודד את משה רבנו שלא להצטער על שבירת הלוחות הראשונים, שכן בהם היו עשרת הדיברות בלבד, ואילו בלוחות השניים "אני נותן לך שיהיו בהם מדרש, הלכות ואגדות". הרי שיום-הכיפורים הוא יום של שלמות ושיא במתן התורה לעם-ישראל.

## מן המעיין

יום-הכיפורים

מאת הרב אליעזר ברוך

### מנעול לארון

עניין יום-הכיפורים בכלל ותפילת נעילה בפרט הוא כמו שעושים ארון, ולאחר שנגמרה מלאכתו עושים לו מנעול, כדי שישתמר כל מה שבתוכו.

(זרע קודש)

### רב לסלוח

במידת בשר ודם אם יחטא איש לאיש וביקש ממנו מחילה, ואחר-כך חזר לסורו, קשה מאוד שימחול לו שנית, ומכל שכן בשלישית וברביעית; אבל במידת הקב"ה אין הפרש בין פעם אחת לאלף פעמים, כי המחילה היא ממידת הרחמים, ומידותיו הקדושות אינן בבחינת גבול ותכלית אלא בבחינת אין-סוף.

(תניא)

### העוון מתנשא

כשאדם עושה תשובה מאהבה נהפכים כל זדונותיו לזכויות. נמצא אפוא שהעוון מתנשא ונהפך לטוב נשגב. זהו שנאמר: "נושא עוון".

(רבי לויצחק מברדיצ'ב)

### איך להכות בווידי

החסיד רבי שמואל בצלאל היה אומר: כשאומרים 'אשמנו' היו צריכים להכות על החזה במקל יבש ולא ביד, כי כשמכים ביד היצר חושב שמלטפים אותו...

### מצוות מתוקנות

"מכל גילוליתם אטהר אתכם" (מן התפילה). "גילוליתם" הוא גם מלשון 'בגלל'. כלומר, המצוות שנעשו בגלל סיבה מסוימת ולא לשם שמים, גם מהן אטהר אתכם.

(רבי ברוך ממז'בוז')

### אפשר לרחוץ

"הריני לפניך ככלי מלא בושא וכלימה" (מן התפילה). כולנו משולים לכלי מלא זוהמה, אך כל זמן שהכלי עצמו שלם, עדיין אפשר לרחוץ אותו ולנקותו ולהחזירו לטוהרו.

(ה'שר שלום' מבעלז)

### זמן תשובה

הרבי הרי"צ מליובאוויטש סיפר: פעם אחת, למחרת יום-הכיפורים, נכנסתי אל אבי, הרבי הרש"ב, ושאלתי: "ומה עכשיו?". ועניי: "עכשיו במיוחד צריך לחזור בתשובה".

### גילו ברעדה

אם בראש השנה בפרט ובעשרת ימי תשובה בכלל אמרו חז"ל שצריכים להיות לא רק 'ברעדה' אלא 'וגילו ברעדה', הרי בימי השמחה שבין עשרת ימי תשובה לחג-הסוכות והימים שלאחריהם - צריכים לשמוח ביותר.

(הרבי מליובאוויטש)

# תפילה בין המכונות

ליל יום הכיפורים תש"ד (1943). אירופה בוערת. מלחמת העולם השנייה בעיצומה. בכל יום ויום מובלים רבבות יהודים למחנות עבודה ולכבשנים. הנאצים בוררים מתוכם את הצעירים והחזקים הראויים לעבודה. אלה נשלחים למחנות עבודה ולמפעלי תעשייה בעבור הצבא הגרמני.

ישראל שפיצר היה אז נער. תחילה הובל לאושוויץ, ומשם נשלח למחנה הריכוז ליד העיר מילדורף. המחנה היה למעשה שלוחה של מחנה דכאו. שם היה בית חרושת ענק, תת־קרקעי, לייצור חלקים למטוסים.

המפעל היה מוגן היטב מפני הפצצות אוויריות, אף שמפעם לפעם נשמעו הדי הפצצות של כוחות הבריית. העבודה במפעל התנהלה במשך כל היממה. מי שעבד ביום, הלך לנוח בלילה, ומי שעבד בלילה - נח ביום.

לקראת יום הכיפורים ביקשו שפיצר וחבריו שעבודתם תהיה במשמרת לילה. עם כניסת היום הקדוש מצאו את עצמם מול המכונות, מייחלים בכל ליבם למצוא רגע של הפוגה, שבו יוכלו להסתתר מעיני השומרים הגרמנים, ולהתאחד במשהו שיזכיר להם את תפילת יום הכיפורים.

אך המשאלה הזאת נראתה בלתי אפשרית. השומרים סובבו ביניהם, וכל תנועה קלה הייתה עלולה לעלות להם ביוקר. הם נאלצו לחשוך את שפתותיהם ולהמשיך במלאכתם.

האורות במפעל הענק היו דולקים דרך־קבע, הן בלילה הן ביום. רק כאשר הייתה נשמעת בלילה אזעקה, המתריעה על התקפה אווירית, היו מכבים את כל האורות במפעל, כדי לשמור על הוראות ההאפלה.

פתאום, באותו לילה של יום הכיפורים, כבו האורות בכל המפעל. הדבר אירע בלי שנשמעה אזעקה ובלי כל סיבה נראית לעין. פלא גדול יותר התגלה רגע לאחר מכן - בדיוק במקום שבו עבד שפיצר, ורק שם - תחת אחת המכונות הגדולות שגובהה כשלושה מטרים - נשארה דלוקה נורה אחת, שלא כבתה משום־מה. נוצר שם כעין תא מוגן מעין רואים, ובו יכלו ישראל וחבריו להרגיש בטוחים.

נפעמים מהפלא התאספו שם כמה עשרות יהודים והחלו להתפלל את תפילת ערבית של יום הכיפורים.

להתפלל את תפילת ערבית, ובליבם קיוו כי החושך ימשך עוד זמן רב. אולם בתום תפילת שמונה־עשרה נדלקו האורות, והם נאלצו לחזור מיד למקומות עבודתם.

הגיע חצות הלילה. זו הייתה שעת חלוקת מנת המרק. המרק היה דליל מאוד ולא היה בו כדי להשיב, אולם

מחזורי־תפילה לא היו ברשותם, כמובן, אך היה ביניהם יהודי שזכר את נוסח התפילה עליפה. הוא התפלל בקול ועמו התפללו כל הנוכחים.

ההתרגשות הייתה גדולה. במעמקי המפעל המאיים הזה, בעיצומם של ימי מלחמה, ראו ביטוי מוחשי לפסוק "מעמקים קראתך ה'". הם הספיקו

## לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

### כיפורים לעתיד

חז"ל אומרים (ילקוט שמעוני משלי רמז תתקמד) שיום הכיפורים יתקיים גם בזמן הגאולה. נשאלת השאלה: הלוא זה יום שנועד לכפר על חטאים ועוונות, הבאים מפיתוי יצר הרע; אבל לעתיד לבוא, כאשר "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", לא יהיו חטאים ועוונות, ומה אפוא עניינו של יום הכיפורים?

למעשה, שאלה דומה מתעוררת על עצם מהותו של יום הכיפורים גם בזמן הזה. זה יום של התעלות רוחנית עצומה, כאשר בני־ישראל דומים למלאכים, ובה־בשעה זה יום של וידוי והזכרת חטאים ועוונות. איך ההידמות למלאכים מתיישבת עם אמירת הווידי והכאה על חטא: אשמנו, בגדנו וכו'? לכאורה השעה המתאימה להתוודות על החטאים היא כאשר אנו שרויים במצב רגיל, של בני־אדם העלולים לחטוא, ולא כשאנו דומים למלאכי השרת.

### כשמתעלים מכירים בחיסרון

שאלה דומה מתעוררת על בקשת 'סלח לנו' שאנו מבקשים בכל תפילת שמונה־עשרה. אנו אומרים את הבקשה הזאת אחרי כל העבודה של פסוקי־דמרה, ברכות קריאת שמע, קריאת שמע, כאשר אנו עומדים בעיצומה של תפילת שמונה־עשרה, שבה האדם עומד במדרגה עליונה של 'עבד העומד לפני אדוני'.

לכאורה היינו צריכים לבקש סליחה על חטאינו מיד בעמדנו להתפלל. הדעת נותנת שקודם שהאדם פונה אל הקב"ה לבקש את צרכיו עליו לבקש תחילה סליחה ומחילה על מעשיו הבלתי־רצויים. אבל אנחנו איננו מבקשים סליחה בתחילת התפילה, אלא באמצע התפילה דווקא, בפסגת ההתעלות של התפילה!

אלא שיש דברים שאינם נחשבים חטא במצבו הרגיל של האדם, כי עליפי מדרגתו הנוכחית ומגבלותיו הטבעיות אי־אפשר לדרוש ממנו יותר מזה. דווקא כשהוא מתעלה למדרגה עליונה יותר, נדרשת ממנו עבודה בדרגה גבוהה יותר, ואז הוא מכיר שעבודתו הקודמת היא בבחינת חטא.

לכן כשהיודי מתעלה לתכלית השלמות של עבודת התפילה, ועומד 'כעבד לפני אדוני' בתפילת שמונה־עשרה, הוא מכיר שהדברים שקודם לכן נראו בעיניו שלמים וכנונים הם בעצם חטא, ועליו לבקש: "סלח לנו... כי חטאנו".

### מול עוצמת הקדושה

כך גם ביום הכיפורים: במשך חודש אלול ועשרת ימי תשובה היהודי כבר שב בתשובה על כל הדברים הבלתי־רצויים וכבר תיקן אותם בתכלית השלמות. בדרגה הרוחנית שהוא עומד בה בערב יום הכיפורים כבר אין לו חטאים ועוונות, והוא שלם בעבודתו.

אבל כשהוא נכנס ליום הכיפורים ומתעלה על־ידי קדושת היום, עד שהוא מתדמה למלאכים - או־אז הוא מכיר ומרגיש עד כמה עבודתו הרוחנית רחוקה מהשלמות הנדרשת, ודווקא המצב הרוחני העילאי הזה גורם לו לחוש צער וכאב על שאינו עובד את קונו בשלמות הראויה. לכן הוא מתוודה על חטאיו, והווידי מעמיק והולך ככל שהוא מתעלה עוד יותר במשך יום הכיפורים. כי כשהוא נכנס ל'היכל המלך', ובמיוחד כשהמלך (הקב"ה) מכניס אותו ל'חדר לפנים מחדר' - הוא מבין כי עליו להתעלות עוד יותר, עד שהוא מבקש מחילה על מדרגתו הקודמת.

וכך בזמן הגאולה, כאשר נתעלה לדרגות עליונות של קדושה ורוחניות, נרגיש בבוא יום הכיפורים כי עלינו לתקן את עבודתנו לפני הבורא. כי ככל שזו הייתה עבודה גדולה ועליונה, עדיין היא נחשבת בבחינת 'חטא' לעומת עוצמת הקדושה שתאיר אז (ראה התוועדויות תשמ"ב כרך א, עמ' 96).

זו הייתה הסעודה הלילית, שהייתה אמורה לתת כוח להמשך העבודה.

באותו לילה חולקו המנות כרגיל. הגרמנים ידעו כי היום חל הצום הקדוש, ולכן עקבו בשבע עיניים אחר היהודים לראות אם יש מי שמשמטמים מלקחת את המרק. "באין ברירה הלכנו לקבל את המרק, אך כאילו נדברנו מראש, כאשר התרחקנו משם כחמישים מטרים, שפכנו את המרק באיך־רואים והמשכנו את הצום", מספר שפיצר.

למחרת נשאר שפיצר במחנה. אסור היה לאסירים לעבור מצריף לצריף, ומי שנתפס מפר את ההוראות היה סופג מכות אכזריות. אולם שפיצר לא היה מוכן לוותר על תפילת יום הכיפורים, והתגנב לצריף של הקבוצה מליטא.

דרי הצריף, ועוד כמה קבוצות, באו מליטא היישר למילדורף, ולא עברו באושוויץ. לכן לא עברו את המקלחות ואת החלפת הבגדים לבגדי ה'פסים' הידועים. כך נשתמרו בידם בחסדי ה' תשמישי קדושה מסויימים. היו עמם סידורים, מחזורים וחומשים, כמה זוגות תפילין ושופר אחד.

שפיצר קיבל סידור. הסכנה בשהייתו שם הייתה גדולה. בכל רגע ורגע היו הזקפים עלולים לגלותו. הוא התפלל במהירות. בתוך שעה אחת התפלל שחרית, מוסף, מנחה ונעילה, ומיהר להתגנב בחזרה לצריפו.

בצהרי היום חולקה הארוחה היומית. כל אחד ואחד קיבל מנת דייסה ושותי פרוסות לחם. שפיצר וחברו החליטו להטמין את הלחם והדייסה עד הלילה במקום מסתור, כדי לשבור את הצום בערב. אולם מזלם לא שפר עליהם. שק של מלט נפל בדיוק על שתי צלחות הדייסה, וכשבא הלילה נאלצו להסתפק בלחם בלבד.

לקראת סיום המלחמה, בעקבות התקדמות כוחות הבריית, הועלו אסירי מילדורף לקרונות רכבת שנסעה ליעד לא־ברור. לילה אחד, בשעה שתיים לפנות בוקר, עצרה הרכבת מול מחסום של טנקים אמריקניים. הגרמנים נעלמו לפתע, והאסירים קלטו כי המלחמה הסתיימה וכי הם חופשיים.

ר' ישראל שפיצר ניסה לעלות לארץ בשנת תש"ז, באנייה 'ציאת אירופה תש"ז'. האנייה הוחזרה על־ידי הבריטים. בפעם הבאה ניסו הוא וחבריו לעלות לארץ בקבוצות קטנות, ובאדר תש"ח עמדו רגליו של ר' ישראל על אדמת ארץ־הקודש.

כיום הוא מתגורר בירושלים, לאורך ימים ושנים טובות.

# זעקה לקב"ה מהטנק הבוער

החל לשלוח ידו בציור. "ציור ואדריכלות נוגעים זה בזה, ואדריכלים רבים עוסקים בציור", הוא מסביר. "זה קרה יום אחד, כשהלכתי ברחובות יפו, וראיתי מודעה קטנה המזמינה להצטרף לקבוצת ציירים. החלטתי לנסות".

מלחמת יום־הכיפורים בעיצומה. עמי־ישראל, שהופתע ממתקפת־הפתע המצרית, מצליח להדוף את המתקפה, וכוחות צה"ל החלו לכתר את הארמייה השלישית של צבא מצרים. בטנק החלוץ, בקדמת הכוח הישראלי, יושב התותחן דוד גולן, צעיר מסורתי, שנשלף בעיצומו של יום־הכיפורים מבית־הכנסת.

## מהים אל המכחול

הנופים האהובים עליו הם נופי ים־המלח. "אני נהנה מהחום המלטף, מהאוויר המרגיע ומהשקט הקסום. ניסיתי להעביר את המראות באמצעות המכחול", הוא אומר.

"זו הייתה שעת צהריים. השמש סינורה את עינינו", הוא משחזר. "הכוח שלנו שעט לעבר אחד הרכסים השולטים, ואז הסתערו לעברנו המוני חיילים מצרים, מצויידים בטילי 'סאגר' (טיל נגד טנקים). טיל אחד פגע בצריח הטנק שלנו. מפקד הטנק נפצע קשה. אני נפצעתי בגבי. נאלצנו לנטוש את הטנק במהירות".

## רגשות תודה

הפצועים שכבו בתוך התופת, וכדורים שורקים סביבם. "באותו רגע זעקתי אל הקב"ה שיושיע אותי", מספר גולן. "למרבה הצער, מפקד הטנק לא שרד. בניסים גדולים הצליחו לחלץ אותי לטנק אחר. עד היום אני זוכר את רגשות התודה לקב"ה על חסדיו הרבים. מאז אותו אירוע הרגשתי צורך להתקרב אל בורא־העולם".

דוד גולן (59), בוגר 'בצלאל', הוא דור שביעי בירושלים. אביו היה נשיא בית־המשפט המחוזי בבירה. כיום הוא חסיד חב"ד ומשמש אדריכל ומתכנן בכיר בעיריית ירושלים. לצד עיסוקו זה

## קרבה אל הבורא

"המוטו שלי הוא לראות את הטוב, החיובי והיפה שבכל אדם", אומר דוד. "גם אחרי שחזרתי בתשובה שמרתי על קשר עם כל בני המשפחה והחברים. הכיפה והזקן לא יצרו מסך מפריד בינינו. להפך, אחרי שהתקרבתי לאור היהדות והחסידות נוצר בינינו קשר חם ועמוק עוד יותר".

## פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

### הבדלה במוצאי היום

**שאלה:** במה שונה הבדלה זו, של יום־הכיפורים שחל בשבת, מכל הבדלה של מוצאי שבת?

**תשובה:** מכיוון שזו הבדלה בצאת יום־הכיפורים, נוסף על השבת, יש דברים השנויים במחלוקת.

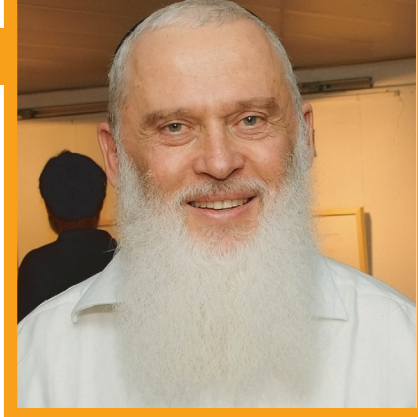
**ברכת הבשמים:** בשבת רגילה מברכים על הבשמים בתוך ההבדלה, כדי להשיב את 'הנשמה היתרה' של השבת שהלכה לה. ביום־הכיפורים רגיל לא תיקנו ברכה זאת (ולכן היא 'הפסק' בין ברכת היין לשתייתו). לפי הרמב"ם, הטור והשולחן־ערוך, אין מברכים גם הפעם על הבשמים, לפי שאין ביום זה נשמה יתרה מפני התענית, וכן נהגו הספרדים. אבל רבים מהראשונים והאחרונים חלקו על זה, ומהם שכתבו שאדרבה, בוודאי הייתה ביום זה נשמה יתרה, והאשכנזים וחב"ד נהגו כמותם. ספרדי רצונו להחמיר ולברך על הבשמים, יעשה זאת אחרי ברכת 'על הגפן' שלאחר שתיית יין ההבדלה.

**ברכת הנר:** במוצאי שבת רגילה מברכים על האש, אך במוצאי יום־הכיפורים יש לחזר אחרי נר דולק, כדי להדגיש שהיום נאסר להדליק אור. יש לברך ברכת 'בורא מאורי האש' על נר ששבת, היינו נר שדלק מערב יום־הכיפורים, או לפחות על נר שהודלק ממנו.

אם אין נר כזה - במוצאי יום־הכיפורים רגיל אין מברכים על האש, אבל כשיום־הכיפורים חל בשבת, לדעת המשנה ברורה, כף החיים וילקוט יוסף, באין ברירה מברכים על נר שהודלק מגפרורים, כרגיל. אך לפי אדמו"ר הזקן אין לברך עליו.

**מקורות:** רמב"ם הל' שבת פכ"ט הכ"ח. טוש"ע סי' רחצ ס"א וסי' תרכד ס"ג, ונו"כ. שו"ע אדמו"ר הזקן, משנ"ב ושעה"צ וכף החיים שם. ש"ש כהלכתה (ח"ב) פ"ס סכ"ג, נטעי גבריאל הל' יוה"כ פרק סז, ילקוט יוסף ח"ה (מועדים) עמ' 115, קיצור שו"ע עם הגהות 'דרכי הלכה', סי' קלג אות לז, וש"נ.

**תיקון:** 'עירוב תבשילין' מתיר לעשות דברים בחג לצורך השבת, ולא בשבת לצורך החג, כפי שנדפס בטעות בגיליון הקודם.



גולן: "קשר בלתי־אמצעי לבורא" (צילום: ישראל ברדוגו)

בכל שנה, ביום־הכיפורים, דוד מתרגש מחדש. "מאז אותה מלחמה עברתי כמה וכמה תחנות בחיים. ההתקרבות לא נעשתה בִּלְלִילָה, אבל תחושת הקרבה אל הבורא החלה אז. העמקתי בהתקרבותי לבורא לאחר שהתחלתי ללמוד חסידות. זה חיזק אותי מאוד ודיבר אל מעמקי נפשי. יום־הכיפורים בשבילי הוא יום טהור, שבו מרגישים את הקשר הבלתי־אמצעי בינינו ובין הבורא, כשכולנו לבושים לבן ומרגישים כמלאכים. יום־הכיפורים הוא סמל של התעלות וקרבה אל הבורא, וחיזוק תחושת ההשגחה והאהבה התמידית של בורא־העולם אלינו".

## ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226\_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

# חדש: שולחן חג

לכל חגי ישראל ומועדיו

מגוון שיחות לכל חג, מעובדות על-פי אוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-6041020

